

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-11-

Nr.

I

Nr.

DĖL PATIKSLINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Aplinkos ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl 2023 m. gegužės 10 d. Europos parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/956 įgyvendinimo“ projektą (toliau – Projektas), kuris patikslintas pagal š. m. spalio 31 d. Tarpinstituciniame atstovų pasitarime pateiktas pastabas. Projektą prašome svarstyti ir tvirtinti skubos tvarka, nes Reglamentas (ES) 2023/956 privalo būti įgyvendinamas nuo 2023 m. spalio 1 d.

Projekto tikslas – paskirti Lietuvos Respublikos institucijoms pagal kompetenciją funkcijas 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/956, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (toliau – Reglamentas) 11, 18, 20, 23, 28, 29 straipsnių reikalavimams įgyvendinti. Pagal Reglamento 11 straipsnį valstybės narės privalo paskirti kompetentingą instituciją, kuri koordinuotų pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo (toliau – PADKM) įgyvendinimą Lietuvoje (suteiktų ir atšauktų PDKAM deklaranto statusą importuotojams, PDKAM registre registruotų informaciją ir duomenis apie importuotojus, tikrintų importuotojų pateiktų įvežamoms prekėms būdingą išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekio ataskaitų duomenis ir kt.), būtų pagrindinis kontaktas ryšiams su Europos Komisija įgyvendinant Reglamento nuostatas. Analogiškai su ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos įgyvendinimo atliekamas kompetentingos institucijos funkcijas Projekte siūloma pavesti Aplinkos apsaugos agentūrai.

Atsižvelgus į Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu pavestas valdymo sritis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 8 d. nutarimo Nr. 1088 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų patvirtinimo“ Finansų ministerijos nuostatų 8.1.15 punktu priskirtą funkciją: „formuoja Lietuvos Respublikos poziciją dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių ir atlieka vadovaujančiosios institucijos, kuri koordinuoja valstybės institucijų ir įstaigų veiklą, susijusią su Europos Sąjungos nuosavų išteklių prognoze, apskaičiavimu, surinkimu, mokėjimu, Europos Komisijos atstovų atliekamais patikrinimais ir kontrole, funkcijas“, Finansų ministerijai, bendradarbiaujant su Aplinkos ministerija, Projekte siūloma pavesti Reglamento 20 straipsnyje nustatytas PADKM sertifikatų pardavimo ir 23 straipsnyje nustatytas PADKAM sertifikatų perpirkimo funkcijas. Atkreiptinas dėmesys, kad Finansų ministerijai Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. balandžio 6 d. nutarimu Nr. 409 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2010 m. lapkričio 12 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1031/2010 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje, terminų, administravimo ir kitų aspektų“ pavesta atlikti Reglamento (ES) Nr. 1031/2010 22 ir 23 straipsniuose nustatytas apyvartinių taršos leidimų (toliau – ATL) aukciono rengėjo funkcijas. PADKM sertifikatų sistema laipsniškai keis ATL prekybos sistemą, 75 proc. lėšų už PADKM sertifikatus numatoma pervesti į Europos Sąjungos (toliau – ES) biudžetą, kaip naują nuosavą išteklių.

Atsižvelgus į tai, kad pereinamojo laikotarpio PADKM registras, kuris vėliau turėtų tapti PADKM ataskaitų teikimo ir valdymo sistema, yra sąveikus su esamomis muitinės sistemomis, ataskaitas teikiantiems deklarantams valdymo, autentiškumo patvirtinimo ir prieigos tikrinimo procese naudojama Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2023/1070 (7) 16 straipsnyje nurodyta Vienodo vartotojų valdymo ir skaitmeninio parašo sistema (UUM & DS) ir, kad būtų galima nustatyti ataskaitas teikiančių deklarantų tapatybę ir sudaryti jų sąrašą su jų ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo (EORI) kodais, pereinamojo laikotarpio PADKM registras sąveikus su Ekonominės veiklos vykdytojų registravimo ir identifikavimo sistema, nurodyta Įgyvendinimo reglamento (ES) 2023/1070 30 straipsnyje, kurias administruoja Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos ir Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, minėtoms institucijoms ir Finansų ministerijai Projekte pavedama pagal kompetenciją užtikrinti informacijos ir duomenų, būtinų Reglamento 5, 10, 11, 13, 14 straipsnių reikalavimams įgyvendinti, prieinamumą PADKM kompetentingai institucijai.

Atsižvelgus į Nacionalinio akreditacijos biuro (toliau – Biuras) vykdomas funkcijas ir į tai, kad jis jau vykdė 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2018/2067 dėl duomenų patikros ir tikrintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB nustatytas ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje (toliau – ATLPS) dalyvaujančių veiklos vykdytojų ŠESD stebėsenos ataskaitų tikrintojų akreditavimo funkcijas, Biurui pavedama vykdyti ir PADKM tikrintojų akreditaciją pagal Reglamento 18 straipsnio reikalavimus.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai pavedama dalyvauti derinant ir priimant Europos Komisijos deleguotuosius aktus, susijusius su Reglamento taikymu importuojamai elektrai pagal Reglamento 28 straipsnį.

Projektą patvirtinus neigiamų pasekmių aplinkai ar klimato kaitai nebus. PADKM mažintų ATLPS dalyvaujančių įmonių anglies dioksido nutekėjimo riziką ir skatintų trečiąsias šalis diegti aplinkos taršą mažinančius sprendimus, taip sumažėtų importuojamos produkcijos poveikis aplinkai ir klimato kaitai. Tokiu būdu tikimasi sulaukti konkurencinės sąlygos tarp ES gamintojų ir trečiųjų šalių importuotojų. PADKM bus taikomas tam tikrų prekių, nurodytų Reglamento I priede, importui siekiant apmokestinti išmetamą ŠESD kiekį, kuris būdingas tiems patiems sektoriams ir prekėms. Šis mechanizmas turėtų užtikrinti, kad taršos mažinimo reikalavimai ES viduje nedidintų taršos kitose pasaulio šalyse, ES gamintojams perkėlus gamybą į mažesnius taršos reikalavimus keliančias valstybes.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Projekte naujų sąvokų nėra.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Projekto antikorupcinis vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Projektas notifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Projektui įtraukti į teisės sistemą kitų teisės aktų priimti nereikės.

Įvertinta, kad reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų PADKM papildomoms administravimo ir kompetentingos institucijos funkcijoms atlikti. Numatoma Aplinkos apsaugos agentūroje įsteigti 1 etatą PADKM įgyvendinimui koordinuoti, prašymams suteikti įgaliotojo PADKM deklaranto statusą administravimui, ŠESD stebėsenos ataskaitoms tikrinti ir kt. Vienam naujam etatui ir darbo vietai įsteigti kasmet pagal vidutinį pareiginės algos dydį reikės apie 100

tūkstančių eurų. Kadangi 2024 m. kompetentingai institucijai PADKM administravimui neskirta valstybės biudžeto asignavimų, išlaidos numatoma apmokėti iš Klimato kaitos programos lėšų.

Projektas skelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS, Nr. 23-11670). Pastabų ir pasiūlymų pateikė Finansų, Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos ir joms pavaldžios institucijos. Į pastabas atsižvelgta. Galutiniam Finansų ministerijos pastabų dėl funkcijų pasidalinimo suderinimui š. m. spalio 30 d. organizuotas tarpinstitucinis pasitarimas ir sutarta dėl kompromisinių Projekto priedamo projekto 2 ir 3 punktų formuluočių. Į Teisingumo ministerijos pateiktas papildomas pastabas Projektui prieš Tarpinstitucinį atstovų pasitarimą atsižvelgta ir suderintos darbo tvarka .

Pagal 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Komisijos Mokesčių generalinio direktorato rašte (Taxud.c.2(2023)9648159) pateiktą informaciją apie ES valstybių narių paskirtas kompetentingas institucijas atsakingas už PADKM įgyvendinimą, iš 17 paskyrusių valstybių narių 5 (Austrija, Suomija, Kroatija, Latvija, Rumunija) yra paskyrusios muitines prie finansų ministerijų, 1 – Čekijos Respublika – Finansų ministeriją. Todėl būtina, kad Lietuvos Respublikos finansų ministerija aktyviai dalyvautų įgyvendinant Reglamentą. 10 valstybių narių, tarp kurių ir Lietuva, dar nepaskyrė PADKM kompetentingos institucijos.

Projektą parengė Aplinkos ministerijos Klimato politikos grupės vyresnysis patarėjas Tomas Aukštinaitis (tel. 8 610 79 985, tomas.aukstinaitis@am.lt) ir vyriausiasis specialistas Konstantinas Šumskas (tel. 8 665 17 416, konstantinas.sumskas@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Atitikties lentelė, 3 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas